

Arrels

Autoria: Roser Vernet
 Títol: *Lo mig del món*
 Editorial: Club Editor, Barcelona, 2023
 176 pàgines

Simone Weil deia que sentir-se arrelat és potser la necessitat més important i també la menys reconeguda de l'ànima humana. Veure's reflectit en els espais, en la gent, inclús en aquelles paraules que només es diuen allà d'on ets, és, possiblement, sinònim de ser a casa. Açò és el que fa Roser Vernet (el Masroig, 1955) amb el seu debut en solitari en el món literari amb *Lo mig del món* (2023), un llibre, a estones novel·la lírica, a estones assaig, publicat per l'editorial barcelonina Club Editor. Ha estat guardonat amb el Premi Ciutat de Barcelona 2023 en la categoria de literatura en llengua catalana. El llibre està curosament il·lustrat per Aina Bona amb pictogrames que obrin cada capítol referits al contingut.

Com a escriptora, activista social i filòloga ha format part del col·lectiu Ofèlia Dracs, cercle literari conformat per diversos autors que donaven veu a la literatura de gènere en llengua catalana als anys setanta. També ha estat membre de la junta de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. En l'actualitat està al davant de l'associació "Centre Quim Soler, la literatura i el vi", on organitza i coordina activitats literàries vinculades amb el territori.

Per bé que el llibre de Vernet no es deixa encasellar fàcilment, podríem parlar d' un assaig en què l'autora tracta d'escatir la relació entre un subjecte i el seu "ecosistema natural". Els paisatges del Priorat constitueixen el gruix de l'imaginari vital de l'autora. Les imatges descrites i després reconstruïdes en la ment de cada lector, cobren vida i ens transporten a la tranquil·litat que provoca el soroll de l'aigua que flueix pel riu Siurana, el toll del Molí del Coco o lo Codolar. Amb un llenguatge líricament punyent, molt descriptiu i arrelat al parlar occidental, es captura una imatge concreta d'una terra salvatge, creant així una atemporalitat paisatgística: "una terra de pedres i pedruscalls, conglomerats o no, és una terra arcaica que es resisteix a ser excessivament civilitzada" (p. 19). Encara que les dades biogràfiques no hi estiguen presents a l'obra, trobem una certa memòria familiar farcida de tradicions, com ara la repetició del nom de generació en generació, o l'ús de renoms.

A *Lo mig del món* es pot observar un clar binomi que oscil·la entre un arrelament sentimental i una necessitat de cooperació col·lectiva. Amb açò vull dir que, a través d'un relat dolç i descriptiu que parla d'un món particular i personal, apel·la a la implicació col·lectiva perquè aquest no acabe. La consciència del perill d'extinció, a causa de l'emergència climàtica, la construcció nuclear i la conseqüent manca d'habitants, fa necessària l'escriptura. El món, o la manera de viure que ella coneix, se li esmicola entre els dits i plasmar-lo al paper és com un crit d'auxili. L'autora, que escriu una mena de guia sentimental, obri les portes de sa casa perquè els lectors passem, seiem i contemplem a través dels seus ulls allò que l'envolta. Encara que al llibre es parle d'un paratge concret, és molt fàcil sentir-s'hi interpel·lat amb tots els pensaments d'arrelament que traça l'autora. El lligam que podem sentir envers la terra en què vivim o en la que som és molt difícil de rompre.

Un altre tema que es tracta és el fet d'anar-se'n, d'allunyar-se de la terra d'on hom és, de partir-hi. Vernet aborda el tema des d'una perspectiva, a més d'emocional, molt propera. Des del 1977 fins al 1984 va haver d'exiliar-se a París i a Bèlgica per ser militant independentista d'esquerreres. Sens dubte, aquest esdeveniment tan colpidor fa que l'autora aboque damunt del text totes les sensacions causades per l'exili. Per a ella, l'exili és trobar-se i haver d'aprendre a conviure amb un mateix en escenaris buits i anònims: "a l'exili, sigui de la mena que sigui, si alguna cosa t'hi endús de veritat ets a

tu mateixa, sola i aspriva” (p.73). Pot ser que partir també siga sinònim de sobreviure, però la idea del retorn és una constant en els pensaments de l'autora. En un moment donat, quan Vernet torna a casa, mira la fotografia d'un graffiti que va veure pintat a Venècia que diu *“la partença non è altro che l'inizio del viaggio di ritorno verso a casa”* (p. 81). El regrés, encara que és agredolç, està ple de redescobertes, de sensacions familiars i d'una pau immensa.

Els pensaments de l'autora consolidats i solidificats en paraules, ara formen part de l'eternitat. Amb la bellesa i decadència d'una rosa que va secant-se, Vernet descriu el que és el seu mig del món. La seua pàtria indomable, esquerpa i salvatge (l'eco d'Espriu és evident) ha quedat retratada a l'interior de les pàgines d'unes memòries que ens fa partícips a tots del crepuscle que està per venir.

Joana Signes i Lloret